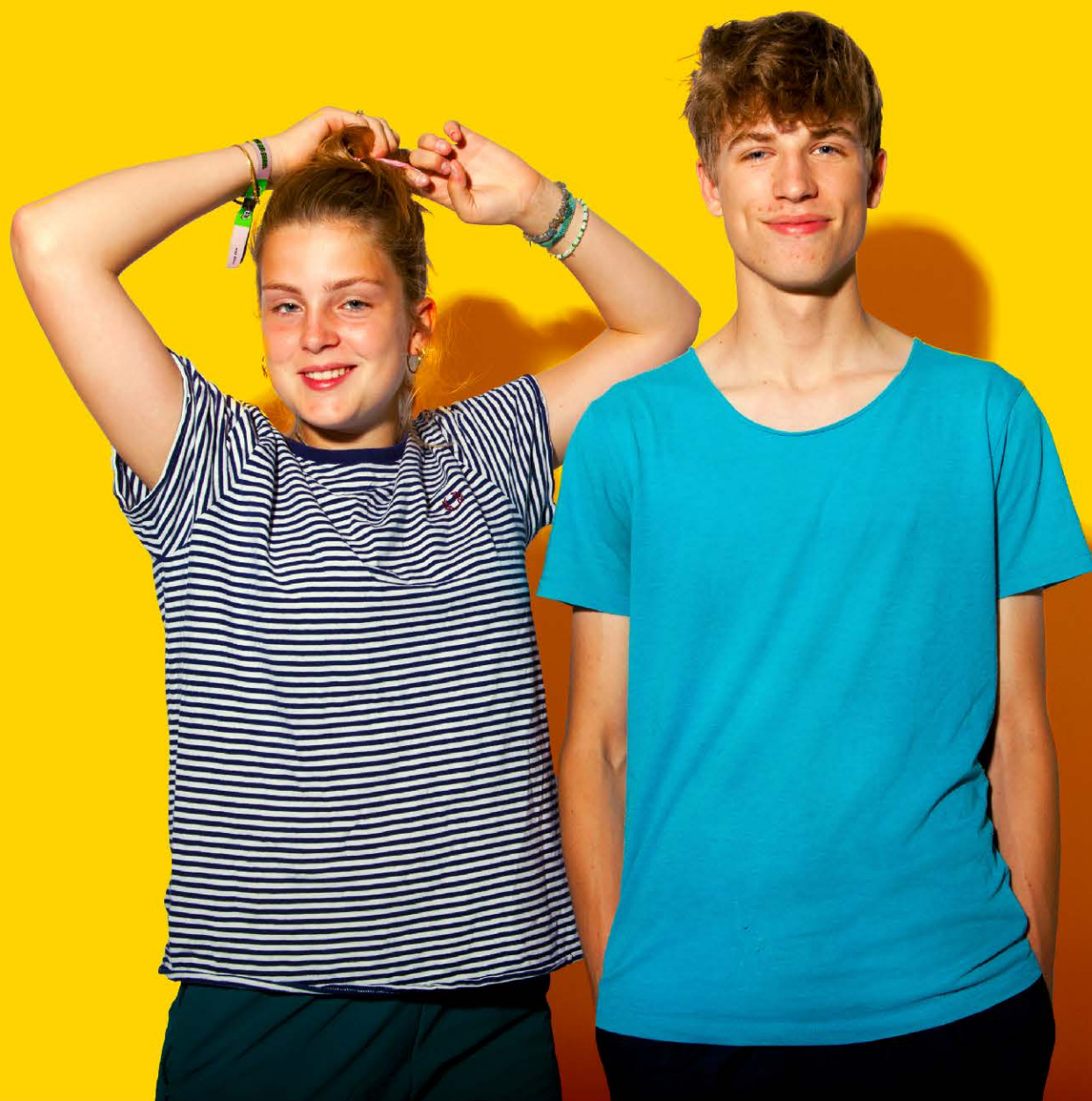

YOUNGWORKS

LOB & doorstroom naar het hbo

Expertisepunt LOB | Spirit4you | De Haagse Hogeschool

16 juni 2021

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	P. 3
2. Onderzoeksopzet	P. 4
3. Waardering en impact	P. 5
4. Organisatie van het SST	P. 12
5. Conclusie en kansen	P. 15

1. Inleiding

Expertisepunt LOB ondersteunt het hbo-onderwijsveld met de verbetering van doorstroom en aansluiting vanuit het voortgezet onderwijs en het mbo. Hoe kan LOB jongeren helpen om beter te landen in het hbo? In 2021 ondersteunen we drie projecten met gericht onderzoek en advies.

Doel workshop

Eén van deze drie projecten is het project Student Skills Team van Spirit4You en De Haagse Hogeschool (HHS). Binnen dit project gaan studenten HRM van De Haagse Hogeschool naar schoolklassen (havo en mbo) in de regio. Ze geven eenmalig een workshop over het hbo om jongeren voor te bereiden op de overstap naar het hbo. Deze workshop is gericht op bewustwording, ontwikkeling en/of versterking van de **benodigde hbo-vaardigheden**. Het idee is dat studenten beter weten waar ze aan beginnen en beter voorbereid starten met hun hbo-opleiding. Met dit project willen de betrokkenpartners het studiesucces in het eerste jaar van de hbo-opleiding verhogen.

Opzet workshop

De workshop begint met een korte quiz over het hbo. Erna delen studenten basisinformatie over het hbo. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere de aanmeldingsprocedure, studiefinanciering en hoge uitval onder eerstejaars. De studenten vertellen hierbij uitgebreid over hun eigen ervaringen, en er is veel ruimte voor vragen van leerlingen. Vervolgens benoemen de studenten alle hbo-vaardigheden (zie bijlage 1 voor overzicht) en geven voorbeelden van hoe deze in het onderwijs aan bod komen. Meestal gaan ze hierbij wat dieper in op de vaardigheden plannen, samenwerken en/of reflecteren, ook door de klas aan het werk te zetten met een korte opdracht om ermee te oefenen.

Youngworks is als onderzoekspartner en adviseur betrokken bij de pilot en onderzoekt de opbrengst van de workshop in 5-havo klassen. In deze rapportage beschrijven we de inzichten die kunnen bijdragen aan het verder optimaliseren van het project. Vanwege de kleinschaligheid van het onderzoek, zijn de resultaten indicatief en richtinggevend.

We hebben dit onderzoek met veel plezier uitgevoerd. Neem voor vragen of toelichting contact op met Youngworks, t. 020-419 98 40.

2. Onderzoekopzet

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden. Aan dit onderzoek deden in totaal vijf klassen mee: drie 5-havo klassen van het Edith Stein College en twee 5-havo klassen van het Maerlant-Lyceum.

Kwantitatieve onderzoeksmethode

Onder havoleerlingen die de workshop bijwoonden, is een vragenlijst uitgezet. Deze vragenlijst werd direct na de workshop online ingevuld en ging over hoe leerlingen de workshop hebben ervaren, welke hbo-vaardigheden aan bod kwamen en over welke hbo-vaardigheden ze graag meer willen leren. Van het Edith Stein College vulden 47 leerlingen de vragenlijst in en van het Maerlant-Lyceum 25 leerlingen.

Kwalitatieve onderzoeksmethode

Er zijn single- en duo-interviews gedaan via Zoom. Van het Edith Stein College deden 8 leerlingen mee aan een interview. Van het Maerlant zijn geen leerlingen bereid gevonden om aan een interview mee te doen. Daarnaast interviewden we 6 studentvoorlichters en 4 docenten/mentoren. De interviews duurden ongeveer 60 minuten en vonden plaats van februari tot april 2021. Aanvullend observeerden we een workshop die op het Maerlant-Lyceum werd gegeven.

- In de interviews met havisten zijn we ingegaan op LOB-behoeften, studiekeuze, en ervaringen van de workshop en kansen voor verbetering.
- Met studentvoorlichters spraken we over hun ervaringen voor de klas, vragen die leven bij havisten, wat zij als studentvoorlichters nodig hebben in het proces, en kansen voor meer standaardisering van het proces en vergroting van de impact.
- De interviews met docenten/mentoren gingen over hun ervaring van de workshop en hun observaties van de klas, de voorbereiding en impact van de workshop en hun LOB-behoeften als docent.

Onderzoeksvragen:

Doelgroep

- In hoeverre draagt deelname aan de workshop bij aan de gestelde doelen rondom bewustzijn, ontwikkeling/versterking van benodigde hbo-studievaardigheden?
- Welke ideeën hebben leerlingen, hbo-studentvoorlichters en docenten om het project te verbeteren/verrijken?

Proces

- Hoe kunnen de partners dit project verduurzamen, zodat het meer zelfstandig kan blijven functioneren zonder dat er elk jaar veel tijd in geïnvesteerd moet worden en subsidie noodzakelijk blijft? Ondersteunend aan dit doel is de behoefte aan het meer standaardiseren van de aanpak.

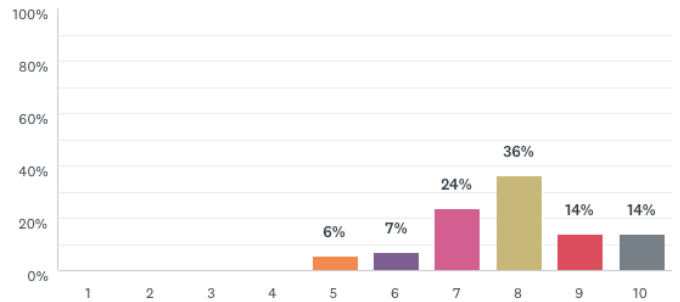
Op basis van inzichten in de doelgroepen en het proces formuleren we ons advies.

3. Waardering en impact

Overall: leerlingen waarderen de workshop positief

De gemiddelde waardering van de workshop onder leerlingen is vrij hoog, namelijk een 7,9. Ook uit de interviews blijkt dat leerlingen, mentoren/docenten (en studentvoorlichters) positief zijn over de workshop. De workshop zit professioneel in elkaar, de studenten kunnen goed presenteren en er is veel mogelijkheid tot interactie. Kortom, de workshop voegt in hun ogen iets toe aan de voorbereiding op het hbo. Uit de verhalen komen ook enkele verbeterpunten naar voren.

Tabel 1: Rapportcijfer dat leerlingen de workshop geven.

In onderstaande paragrafen gaan we in op de belangrijkste pluspunten en aandachtspunten. Vervolgens gaan we in op de het verschil in waardering en impact van de workshop tussen de twee scholen en de mogelijke verklaring hiervoor.

Pluspunten

Workshop biedt waardevol ervaringsperspectief dat leerlingen wakker schudt

Het ervaringsperspectief dat hbo-studenten met de klas delen is de grote kracht van de workshop. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar wat hen te wachten staat op het hbo, en horen graag uit eerste hand hoe het is om student te zijn. Ze krijgen door dit verhaal “een reality-check”, horen we. Ze realiseren zich dat ze op het hbo verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces en zelfstandig aan de slag moeten met uiteenlopende vaardigheden.

“Ze hebben ons wakker geschud: dit is wat je te wachten staat. We gaan gek worden op het hbo. Je moet vanaf het begin plannen. Want je loopt snel achter en niemand gaat je helpen.”

Leerling, Edith Stein College

“Ja ze waren toch wel even stil hoor. Dan valt het kwartje: ‘Goh het is niet niks, volgend jaar, ik moet het echt zelf doen en word niet meer bij mijn hand genomen.’”

Mentor

Het heeft duidelijk een meerwaarde dat hbo-studenten dit verhaal aan de klas vertellen, en niet een decaan, docent of andere volwassene. De studenten weten in hun ogen beter hoe het op het hbo is, want ze zitten er middenin. Daarnaast spreken ze dezelfde taal en hebben ze dezelfde belevingswereld als leerlingen, dit maakt hun verhaal aansprekender. Ook docenten zien dat hun leerlingen het verhaal en de adviezen van hbo-studenten beter aannemen. Het werkt goed dat een jong persoon dit verhaal vertelt, waaraan zich kunnen spiegelen.

“Wij kunnen wel tien keer waarschuwen over wat hen te wachten staat, maar het blijft niet hangen. Een nieuw gezicht voor de klas werkt goed, al helemaal een jong iemand.”

Mentor

Interactie met hbo-studenten werkt goed: sfeer is open, laagdrempelig en activerend

De workshop biedt uitgebreid de mogelijkheid tot interactie. De korte quiz aan het begin activeert de leerlingen gelijk: dit wordt geen passieve luister-les.

“Die quiz was leuk, iedereen ging staan en zitten. Dan doe je gelijk goed mee.”

Leerling, Edith Stein College

“Goed die quiz! Ze werden gelijk geactiveerd. Normaal kijken ze onderuitgezaakt de kat uit de boom. Maar hierdoor was de drempel lager om vragen te stellen.”

Mentor

Vervolgens is er gedurende de rest van de workshop tijd en ruimte om vragen te stellen. In de meeste klassen wordt hier volop gebruik van gemaakt. De drempel om een vinger op te steken is laag omdat de studenten een benaderbare uitstraling hebben. Ze delen niet alleen succesverhalen maar vertellen ook over hun eigen uitdagingen en onzekerheden in de overgang naar het hbo. Kortom er heerst een open en positieve sfeer, geen vraag is dom of gek.

“Een meisje vertelde ook dat ze het eerst had onderschat op het hbo en niet blij was met haar studiekeuze. Ze waren heel open. Iedereen vindt de studiekeuze dus lastig. Ik had erna nog even met haar gepraat over mijn studiekeuze, ik weet het ook nog niet goed.”

Leerling, Edith Stein College

“Het was een vrij vragenuurtje, we mochten alles vragen, ze waren heel open en eerlijk. We hebben het bijvoorbeeld gehad over hoe je studiefinanciering aanvraagt, dat je daarvoor een DigiD nodig hebt. Ik wist niet eens wat dat was.”

Leerling, Edith Stein College

Workshop informeert leerlingen vooral globaal over hbo-vaardigheden

Leerlingen vinden het goed dat de studenten benoemen welke vaardigheden belangrijk zijn op het hbo. Hierdoor weten ze beter wat hen te wachten staat te wachten. Wel doen de leerlingen nauwelijks of enkel oppervlakkig kennis op over de vaardigheden die kort genoemd worden. Die kunnen ze zich dan ook niet altijd goed herinneren. Ze raken pas meer doordrongen van de vaardigheden als de studenten er dieper op ingaan (meestal plannen, samenwerken en/of reflecteren).

“Ze hadden wel een lijstje opgenoemd met wat je op het hbo allemaal moet kunnen. Dat was basisinformatie, ik weet het niet meer. En toen erna heel lang over plannen en samenwerken. Ik heb die andere dingen niet meegekregen.”

Leerling, Edith Stein College

“Van die vaardigheden heb ik onthouden dat je veel moet samenwerken. Niet met één iemand, maar ook in groepjes. Ze vertelden dat je dan goed moet communiceren, want je doet verschillende projecten tegelijk, en ze gaf voorbeelden van hoe het bij haar ging.”

Leerling, Edith Stein College

Geen van de leerlingen is naar aanleiding van de workshop zelfstandig aan de slag gegaan met oefenen van hbo-vaardigheden. Wel heeft een enkeling naar aanleiding van de workshop zelf meer informatie opgezocht over de hbo-vaardigheden.

“Ik heb op internet gezocht of ik bij de opleiding waarvoor ik me heb ingeschreven ook verslagen moet schrijven en wat voor soort opdrachten we krijgen.”

Leerling, Edith Stein College

“Ik heb op YouTube wel een filmpje gekeken over Excel door de workshop.”

Leerling, Edith Stein College

Flexibele aard van workshop maakt het makkelijk om in te spelen op behoeften

Een positief punt van de workshop is dat de inhoud makkelijk aan te passen is aan de behoeften van een klas. De lijntjes tussen de programmamanager van het SST en de contactpersonen op scholen zijn kort. Ter voorbereiding bespreken ze waar de behoefte ligt van leerlingen, en studenten spelen hier vervolgens op in tijdens de workshop. Zo werd op het Maerlant-Lyceum op verzoek van de contactpersoon een korte reflectieopdracht toegevoegd.

Ook tijdens de workshop spelen de studenten flexibel in op vragen en interesses van de klas. Als leerlingen bijvoorbeeld nieuwsgierig zijn naar hbo-vaardigheden waar normaal niet op wordt ingezoomd (bv. ICT gebruiken) of andere onderwerpen die met het hbo te maken hebben (bv. studiekeuze en inschrijven), vertellen studenten daar graag meer over. De flexibele aard van de workshop zorgt er soms wel voor dat het hoofddoel van de workshop, informeren over en versterken van hbo-vaardigheden, wat uit het oog verloren raakt. Ook brengt het uitdagingen met zich mee ten aanzien van organisatie en planning. Op deze kanttekeningen gaan we later in deze rapportage in.

Aandachtspunten

Voor- en na-traject ontbreken, implementatie in doorlopende leerlijn mist

Hoewel er uitgebreid contact is tussen het SST en de contactpersoon op school, zijn de mentoren en leerlingen minder goed voorbereid. Vooral leerlingen weten vaak niet goed wat hen te wachten staat. Hierdoor weten ze soms niet goed wat ze moeten vragen en valt de klas stil. Of leerlingen stellen juist veel (basale) informatievragen die niet voor de hele klas relevant zijn, maar wel veel tijd in kan gaan zitten. Bijvoorbeeld over hoe je een DigiD aanvraagt of hoeveel studiepunten je moet halen per jaar. We zien dat dit ten koste gaat van de leeropbrengst de workshop voor de rest van de klas.

“Mijn klasgenoten gingen veel ‘Google-vragen’ stellen dus daar ging het lang over. Vragen over algemene onderwerpen als je P en je inschrijving. Dat wist ik al.”

Leerling, Edith Stein College

Hetzelfde geldt voor het ontbreken van een na-traject. Sommige mentoren benoemen de inhoud van de workshop nog eens tegen leerlingen, maar over het algemeen mist achteraf een reflectie-moment, nabespreking of andere oefening die ervoor zorgt dat de informatie beter blijft hangen.

“Ik heb ze in de aanloop naar de toetsen wel nog een keer herinnerd: weet je nog wat die meiden zeiden over plannen? Maar we hebben het er niet meer over gehad.”

Mentor

“We hadden eigenlijk heel veel vragen over simpele dingen. Dat komt ook omdat we niet zo goed voorbereid worden door de mentor. Als we die dingen van tevoren hadden besproken, hoefden we niet zoveel vragen te stellen.”

Leerling, Edith Stein College

Workshop is te vol, hbo-vaardigheden raken ondergesneeuwd

We horen zowel van leerlingen, studenten als docenten dat de workshop eigenlijk te vol is voor één lesuur (dat vaak korter duurt dan een klokuur). Na de introductie, quiz, kennismaking, student-ervaringen, informatie over het hbo en vragenronde, komen ook nog de hbo-vaardigheden aan bod. In sommige klassen is de tijd dan al bijna op, en de energie van leerlingen al weggezakt, terwijl dit eigenlijk het hoofddoel van de workshop is.

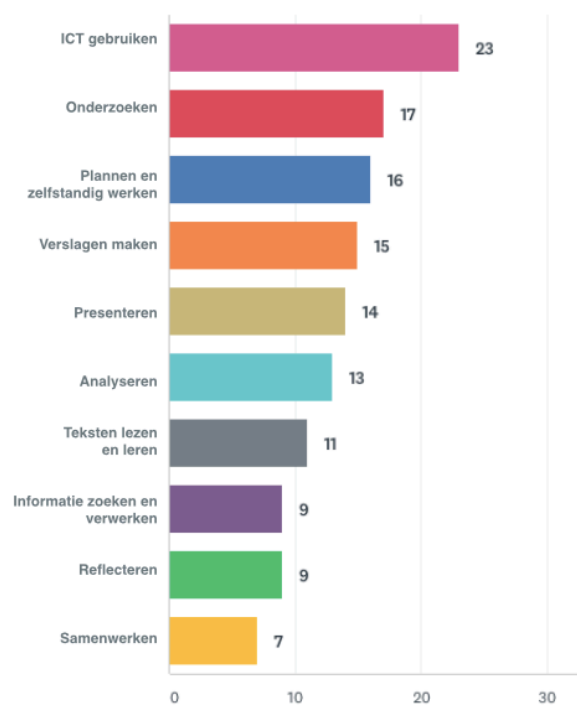
“Een lesuur is zo om natuurlijk. Dus na alle vragen moesten ze er in een rotgang door die vaardigheden heen om alles te behandelen. Daardoor bleef het wat oppervlakkig.”
Mentor

“Ze gaven veel informatie over studiekeuze en DigiD, want daar stelden mijn klasgenoten vragen over. Maar ik wou meer weten over hbo-vaardigheden, hoe ik me goed voorbereid op een tentamen bijvoorbeeld, dat duurde te kort.”
Leerling, Edith Stein

De hbo-vaardigheden komen door tijdsdruk niet altijd goed tot hun recht. Voor de korte oefenopdrachtjes geldt hetzelfde. Een planningsopdracht van twee minuten is te kort om een vaardigheid te oefenen, laat staan versterken. We horen dan ook van leerlingen dat ze graag meer over de vaardigheden hadden willen leren. Vooral de concrete vaardigheden als ICT gebruiken, verslagen maken, onderzoeken en presenteren zijn populair. Vaardigheden als reflecteren en samenwerken zijn voor hen minder nieuw, en vinden ze daardoor minder interessant.

“Ik wil meer de hardcore hbo-vaardigheden leren. Zoals beter teksten analyseren en hoe het met ICT werkt. Dit was een beetje soft, even kort gesproken over reflecteren en samenwerken, maar ik heb daar niet echt iets nieuws over geleerd.”

Leerling, Edith Stein

Tabel 3: Over welke vaardigheden willen leerlingen nog meer leren?

Ook uit de kwantitatieve data blijkt dat leerlingen graag meer leren over deze meer concretere vaardigheden, zie tabel 3. Plannen en zelfstandig werken werden ook vaak gekozen als vaardigheid waar leerlingen graag nog meer over leren. Dit kan goed komen door de eerdergenoemde ‘reality check’ die ze door de workshop krijgen, waardoor ze beseffen dat op het hbo veel zelfstandigheid van hen verwacht zal worden.

Er wordt (te) veel van studenten gevraagd

De studenten vervullen meerdere rollen tijdens de workshop. Ze zijn verantwoordelijk voor de introductie, vertellen over hun eigen ervaringen, geven praktische informatie over het hbo, beantwoorden uiteenlopende vragen, en proberen de aandacht van de klas erbij te houden. Kortom, naast de rol van ervaringsdeskundige wordt er qua informatievoorziening en op pedagogisch vlak heel wat van hen verwacht. En hoewel ze goed getraind zijn, is dit soms best lastig.

Informatievoorziening

De studenten fungeren voor leerlingen als vraagbaak over zowel globale als vrij specifieke onderwerpen, zoals het lesrooster op het hbo, de waarde van een propedeuse en studiefinanciering aanvragen. Studenten proberen natuurlijk op alle vragen antwoord te geven vanuit hun eigen kennis en ervaring. Maar zowel leerlingen, docenten als de studenten zelf, merken dat ze niet op alle vragen van leerlingen het juiste antwoord weten.

“Ja die meiden bedoelden het goed, maar op een gegeven moment moest ik toch even ingrijpen omdat ze zeiden dat je met je propedeuse door kan stromen naar de universiteit. En dat kan echt niet altijd zomaar.”

Mentor

“Ze zeiden dat je 's ochtends altijd college hebt en 's middags werkgroep, dat hangt maar net af van de opleiding die je doet volgens mij. Bij mijn broer is dat niet zo.”
Leerling, Edith Stein College

“Ze willen vaak veel details over opleidingen weten en over hogescholen. Maar dat weten we niet altijd. En dat is eigenlijk ook niet waarvoor we komen.”

Student

Ook bij de informatie die studenten delen over hbo-vaardigheden zetten sommige docenten en een paar studenten hun vraagtekens. In hun optiek wordt tijdens de workshop een te feitelijke benadering van de vaardigheden gedeeld. Studenten leggen uit hoe leerlingen de hbo-vaardigheden moeten aanpakken, bijvoorbeeld hoe je een planning maakt of hoe je onderzoekt. Terwijl de ontwikkeling van hbo-vaardigheden in de hun ogen eigenlijk voor iedereen een uniek proces is, waarbij je ontdekt welke werkwijze voor jou persoonlijk het beste werkt.

“Tijdens de workshop vertellen we dat je plant door voor alles een tijndindicatie te maken. Daar ben ik het eigenlijk niet mee eens, ik krijg daar veel druk en stress van. Dus ik vertel ook over mijn manier plannen, die past bij mijn persoonlijkheid.”

Student

“Ze gingen heel specifiek uitleggen hoe je die vaardigheden aanvliegt, zoals bijvoorbeeld bij onderzoeken wat je precies moet doen. Ik geef mijn leerlingen liever mee dat het een persoonlijke zoektocht is. Dat maakt het ook leuk, ontdekken welke manier van werken bij je past.”

Mentor

Bewaken van sfeer en aandacht tijdens de les

Soms hebben studenten krijgen te maken met ongemotiveerde, afgeleide of drukke klassen. Het lukt niet altijd om de leerlingen tot de orde roepen of erbij te houden. Soms springt een mentor in om te helpen, maar studenten maken ook mee dat er helemaal geen mentor aanwezig is, of deze zich erg afzijdig houdt. Zowel studenten als mentoren geven aan dat mentoren uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor de sfeer in de klas tijdens de workshop. Vaak gaat dit goed, maar niet altijd:

“De klas viel stil bij het vragenmoment. Die meiden probeerden het wel, maar je kan niet van hen verwachten dat ze een stille klas aan de praat krijgen. Toen heb ik even meegeholpen om de klas op stoom te krijgen.”

Mentor

“De workshop vraagt niet alleen presentatievaardigheden van ons, maar ook pedagogische vaardigheden. De mentoren moeten eigenlijk de regie houden in de klas, maar soms zien ze het eerder als vrije tijd en gaan ze heel iets anders doen.”

Student

Workshop heeft minder impact wanneer deze pas laat in 5-havo wordt gegeven

Een goede timing is belangrijk voor de impact van de workshop. Met name op het Maerlant-Lyceum kwam de workshop (eind april) te laat. Leerlingen zijn in de loop van 5-havo druk met de voorbereiding van hun examens, waardoor ze weinig aandacht hebben voor andere onderwerpen. Een ander nadeel van deze late timing is dat leerlingen geen gelegenheid meer hebben om ermee te oefenen. Ook ervaren enkele leerlingen, die zich dan al hebben ingeschreven voor een opleiding, een workshop over het hbo dan als mosterd na de maaltijd. Een leerling van het Maerlant-Lyceum gaf aan: *“Ik hoef niks meer te weten. Ik weet al redelijk veel.”*

“Het is goed om de workshop eerder te doen, dan kunnen we er op school nog mee aan de slag. Nu was het vlak voor de toetsweek, dan zijn ze erg druk. Straks komen de examens, dan is het bijna zomervakantie. Ze hebben geen aandacht meer hiervoor.”

Mentor

Als ze de workshop eerder geven dan kunnen we op school nog opdrachten krijgen om ermee te oefenen. Nu kan ik me niet meer goed voorbereiden op het hbo.

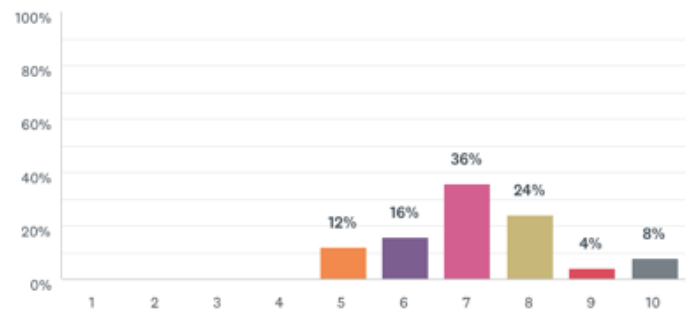
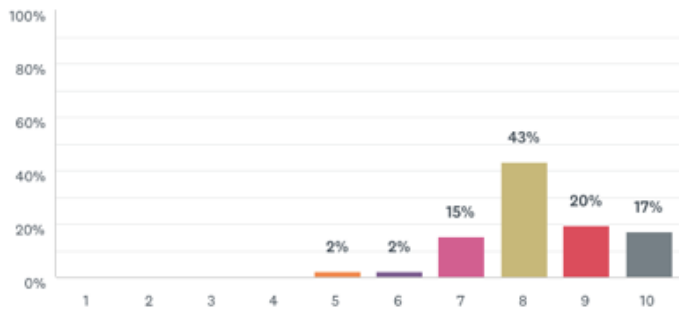
Leerling, Edith Stein College

Impact verschil tussen scholen

Tussen de scholen bestaat een groot verschil in algemene waardering van de workshop. Zo geven leerlingen van het Edith Stein College de workshop gemiddeld een 8,3 en leerlingen van het Maerlant-Lyceum geven de workshop gemiddeld een 7,2. Ook laten leerlingen van het Edith Stein College positievere, gemotiveerdere en nieuwsgierigere opmerkingen achter in de online vragenlijst dan de leerlingen van het Maerlant-Lyceum. Op de vraag wat leerlingen nog willen weten, antwoorden leerlingen van het Maerlant-Lyceum voornamelijk: ‘niks’ en ‘niet veel meer’. Leerlingen van het Edith Stein zijn wel nieuwsgierig, onder andere naar: ‘hoe een dag van een hbo-student eruitziet’ en ‘of de hoeveelheid leerwerk die je krijgt wel realistisch en haalbaar is’ en ‘hoe studiefinanciering precies gaat’.

Wat ook een rol kan spelen is dat de leerlingen van het Maerlant-Lyceum voorafgaande aan de workshop al minder gemotiveerd waren omdat er onverwachts aanwezigheidsplicht voor mentoruur gold, terwijl ze vlak voor de tentamenweek zaten. Dit onderstreept het belang van een goede communicatie over, en voorbereiding op de workshop.

Tabel 4: Rapportcijfer dat leerlingen aan de workshop geven. Linkt het Edith Stein College, rechts het Maerlant-Lyceum.

4. Organisatie van het SST

In dit hoofdstuk reflecteren we op basis van de ervaringen van studenten op de organisatie van het SST. We spraken studenten onder meer over hun eigen ervaringen en de voorbereiding en communicatie rondom het project.

Workshop is positieve en leerzame ervaring voor studenten

De studenten zijn positief over hun deelname aan het project. Hoewel het aan het begin best spannend is om voor de klas te staan, ervaren ze het ook als leerzaam en leuk om de workshops te geven. Het werkt goed om als duo voor de klas te staan, zo kan je van elkaar leren en op elkaar terugvallen als je het even niet weet. Met z'n drieën voor de klas staan vinden is net te veel, er is dan niet genoeg tijd om alle drie ervaringen te delen. Met de workshop dragen ze niet alleen bij aan de vaardigheden van de leerlingen, maar worden ze ook zelf uitgedaagd om hun grenzen te verleggen en aan vaardigheden te werken.

“Voor mij was het echt een leerkans. Ik was eerst verlegen en durfde niet te presenteren. In het begin was ik zenuwachtig, had wel drie keer geoefend voor de spiegel. Nu probeer ik er met een attitude te staan, met overdreven zelfverzekerdheid. En nu lukt het gewoon! Ik zeg gewoon: “En nu even centraal” als ze druk zijn.”

Student

De ondervraagde studenten doen niet aan het project mee voor de studiepunten die ze ervoor krijgen, maar ervaren een sterk intrinsieke motivatie. Een groot deel heeft zelf een moeizame overstap naar het hbo gehad en had hierbij graag meer hulp gehad. Ze hebben een sterke drive om leerlingen te helpen met hun verhalen.

“Ik wist zelf totaal niet wat ik kon verwachten van het hbo, er kwam zoveel op me af. Ik was heel onzeker en schrok van de werkdruk, waardoor ik juist niets ging doen. Nu kan ik leerlingen alvast ervoor waarschuwen.”

Student

Spirit4You geeft de studenten een uitgebreide training voorafgaande aan de workshops aan het begin van het jaar. Maar ook de rest van het jaar, ervaren studenten veel support en betrokkenheid van de organisatie. Ze hebben regelmatig contact met de projectmanager die volgens hen de drijvende kracht is achter het project. Zowel voor als na iedere workshop is er even contact.

“Echt veel respect hoe ze ons allemaal helpt. Ze belt elke keer om ons succes wensen en voor te bereiden. En erna altijd een appje over hoe het is gegaan.”

Student

Studenten vinden het fijn dat binnen het project ruimte voor eigen inbreng is. Ze krijgen de kans om op basis van hun eigen ervaringen op het hbo een boodschap aan de klas mee te geven waar zij zelf veel waarde aan hechten. Hoewel deze boodschap niet perse over hbo-vaardigheden gaat, ligt hierin wel een belangrijke kracht van de workshop.

“Iedere studentvoorlichter heeft een eigen kernboodschap. Dat maakt ons als team zo sterk. Het belangrijkste dat ik wil meegeven is: ‘luister echt naar jezelf’. Ouders hebben zo'n sterke invloed op keuzes. Ze zeggen: ‘ga rechten doen, word advocaat of dokter’. Maar je moet doen wat je zelf interessant vindt.”

Student

Wat ik het belangrijkste vind om de leerlingen mee te geven is dat je je echt goed moet verdiepen in wat je gaat studeren en niet zomaar een keuze maakt. Als je het nog niet weet is het echt niet erg om er een jaartje ertussenuit te gaan.

Student

Ruimte voor verbetering van SST

Verbeterruimte is er op het vlak van planning en communicatie van de workshops.

Plan zoveel mogelijk vooruit planning, communicatie en standaardisering

Door Corona kwamen aanvragen voor workshops dit schooljaar sporadisch en onregelmatig binnen, waardoor het lastig was om workshops vooruit te plannen. Dit is voor studenten echter wel belangrijk: ze hebben een volle agenda en moeten een minimaal aantal uren op het project draaien voor de studiepunten. Daarom willen ze graag helder zicht op de jaarplanning van de workshops: welke scholen doen mee en wanneer?

Breng eenheid aan in communicatiekanalen

Daarna vindt communicatie nu veelal plaats via verschillende kanalen: bellen, mail, de WhatsApp-groep en de individuele appgesprekken. Hierdoor raken ze gemakkelijk het overzicht op de planning kwijt, en vergeten ze soms zelfs dat ze toegezegd hebben om een workshop te geven. Studenten adviseren in de toekomst duidelijk via één kanaal te communiceren en via een online agenda of andere tool duidelijk overzicht te bieden in de planning van de workshops.

“De planning verliep soms niet zo overzichtelijk voor mij. Het ene ding ging via WhatsApp en het andere ding via mail. Daardoor was het lastig terug te vinden wanneer je een workshop moest geven.”

Student

Bied meer informatie aan over de deelnemende scholen

Ook willen studenten vooraf graag meer informatie over de scholen die meedoen. Studenten met een mbo-achtergrond kunnen zich dan inschrijven voor de workshops op mbo-opleidingen, en studenten met een havo-achtergrond voor die op middelbare scholen. Ze vinden het daarnaast belangrijk is om meer zicht te hebben op de briefing van mentoren: wie is de contactpersoon en wat weet die al? Idealiter is de mentor tijdens de workshop aanwezig, op de hoogte van het programma, helpt bij het aansluiten van de computer en introduceert hen aan de klas.

Creëer ruimte voor intervisie tussen studenten

Door Corona was het helaas niet mogelijk om met elkaar als team af te spreken en elkaar te ontmoeten. Ze denken dat het goed is om hier in het vervolg tijd voor in te plannen. Het is niet alleen leuk om elkaar te ontmoeten, het geeft ook de mogelijkheid om te praten over de verbeterpunten van de workshop.

Kortom, zowel qua organisatie en planning is behoefte aan meer standaardisatie binnen het project. De communicatie verloopt nu via de programmamanager, waarvan het enthousiasme als zeer positief wordt ervaren. Toch vinden studenten het prettig om daarnaast meer overzicht te hebben via een (plannings)tool of standaard informatie-

template. Ook zou de programmamanager die nu veelal maatwerk levert minder tijd kwijt zijn aan het onderhouden en informeren van verschillende contacten. Dit is daarmee met het oog op de ambitie van schaalvergroting een belangrijk verbeterpunt.

4. Conclusie en kansen

Conclusie

De workshop wordt door leerlingen, studenten en mentoren gezien als een absolute meerwaarde op het bestaande LOB-aanbod binnen het voortgezet onderwijs. De kracht zit hem met name in het toegankelijke contact met studenten die hun eigen ervaringen op het hbo delen en de uitgebreide mogelijkheid tot interactie. De concrete verhalen en ervaringen van studenten dragen bij aan een beter begrip van wat op het hbo verwacht wordt.

De eerste doelstelling van de workshop is een groter bewustzijn omtrent hbo-vaardigheden creëren. De workshop maakt leerlingen bewust dat er veel vaardigheden van hen verwacht worden op het hbo. Ze beseffen zich door de workshop dat ze zelfstandig met de hbo-vaardigheden aan de slag moeten, en niet bij de hand worden genomen door een docent of mentor. Daarnaast maken leerlingen globaal kennis met de hbo-vaardigheden die kort genoemd worden, deze informatie blijft nadien niet altijd goed hangen. De leerlingen doen daarentegen wel bewustzijn op over de paar vaardigheden die meer worden uitgediept door de studenten. Kortom, in de huidige vorm draagt de workshop deels bij aan het beoogde doel tot een groter bewustzijn omtrent hbo-vaardigheden. Wél als het gaat om hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien ervan. Maar tijdens de workshop raken de leerlingen niet volledig doordrongen van alle tien de hbo-vaardigheden.

De tweede doelstelling van de workshop is ontwikkeling en versterking van de hbo-vaardigheden. Hiervoor is een eenmalige workshop te beperkt. De oefen-opdrachtjes tijdens de workshop zijn hiervoor te kort. Ook ontbreken een voor- en na-traject om de informatie van de workshop te bestendigen. Kortom, ontwikkeling en versterking van hbo-vaardigheden vergt meer tijd en een grotere inspanning.

Op basis van de resultaten hebben we de onderstaande vijf kansen geformuleerd.

1. Evalueer doelstelling en opzet van het project en maak een realistische keuze

Een eenmalige workshop is te beperkt van omvang om hbo-vaardigheden bij leerlingen te ontwikkelen. Focus het project daarom op bewustwording van hbo-vaardigheden, daarvoor is de huidige scope geschikt. Als het project de ambitie heeft om specifieke hbo-vaardigheden te ontwikkelen dan zijn minimaal twee sessies nodig en zijn voorbereiding en opvolging door de mentor noodzakelijk. Een eerste sessie kan dan gericht zijn op een uitwisseling over ervaring en kennismaking met de verschillende vaardigheden. In de tweede sessie kan de student dan inzoomen op 1-3 hbo-vaardigheden, waarmee een klas verder aan de slag wil.

2. Implementeer de workshop in doorlopende leerlijn

De workshop is een opzichzelfstaande ervaring zonder voor- of na-traject. Dit is een gemiste kans omdat LOB-activiteiten juist het beste bekliven wanneer deze zijn ingebed in een doorlopende leerlijn. Zo is het belangrijk dat leerlingen de kans krijgen om over het onderwerp na te denken en vragen te bedenken. Ook goed om hier achteraf op te reflecteren, bijvoorbeeld door erover in gesprek te gaan en meer informatie over het onderwerp op te zoeken.

- ⇒ Voeg een voorbereidingsactiviteit toe aan de workshop die de leerlingen een week voor de workshop tijdens mentoruur doen. Dit kan in verschillende vormen, bijvoorbeeld met behulp van een filmpje dat leerlingen vooraf kunnen bekijken, een korte opdracht waarin leerlingen informatie opzoeken en/of een opdracht om vragen te formuleren. Focus hierin al explicieter op hbo-vaardigheden.
- ⇒ Bedenk een oefenopdracht die leerlingen na de workshop kunnen doen om met de hbo-vaardigheden aan de slag te gaan, of samen op het geleerde te reflecteren.
- ⇒ Of koppel de workshop aan een reeds bestaande les, activiteit of project op school. Bedenk bijvoorbeeld oefeningen op het gebied van hbo-vaardigheden als onderzoeken en plannen, die tevens bijdragen aan het profielwerkstuk.

3. Stel kerndoel van de workshop centraal

De kern van de workshop is dat studenten vanuit hun rol als ervaringsdeskundige over hbo-vaardigheden in gesprek gaan met leerlingen. Door de flexibele aard van de workshop (en de geringe voorbereiding op de workshop) raakt deze kern soms wat ondergesneeuwd. Zo grijpen leerlingen de workshop aan om veel vragen te stellen met betrekking tot de overstap naar het hbo. Enerzijds is dit een goed teken, de leerlingen worden duidelijk geprikkeld om over deze onderwerpen na te denken. Maar doordat er veel tijd in deze vragen kan gaan zitten, drijf de workshop af van de kerninhoud. Ook weten studenten niet altijd het juiste antwoord op de vele informatie. Kortom, stel het kerndoel van de workshop centraal, zodat de workshop minder alle kanten opgaat en studenten bij hun rol van ervaringsdeskundige kunnen blijven.

- ⇒ Bespreek vooraf goed met de klas waarvoor studenten komen. Laat de klas in een voorbereidende les bijvoorbeeld relevante vragen bedenken over de ervaringen van studenten, en laat leerlingen indien de basale informatie zelf opzoeken op internet. Met een dergelijke voorbereiding ondervang je zowel een storm aan informatie-vragen als (pijnlijke) stiltes bij de vraagmomenten.
- ⇒ Brief studenten goed op het hoofdoel van de workshop en hun rol als ervaringsdeskundige. Er zullen altijd leerlingen zijn die veel vragen stellen die studenten niet kunnen beantwoorden. Vertel studenten vooraf hoe ze hiermee om kunnen gaan, verwijst bijvoorbeeld naar een studieadviseur of specifieke plekken op de website van De Haagse Hogeschool waar leerlingen deze informatie kunnen vinden.

4. Betrek mentoren bij de workshop

Niet alle mentoren zijn even goed geïnformeerd over de workshop of betrokken tijdens de workshop. Dit is zonde, omdat mentoren een belangrijke sleutelrol kunnen hebben tijdens de workshop in sfeerbewaking en betrokkenheid, maar ook in de voorbereiding en reflectie.

- ⇒ Brief mentoren vooraf goed over de workshop. Dit kan aan de hand van een standaard format waarin kort staat wat gaat gebeuren, wie er komen en wat de rol van de mentor in de les is/kan zijn. Denk bijvoorbeeld aan praktische aspecten als de introductie van de studenten, helpen bij de presentatie op de computer aansluiten en het bewaken van de sfeer van de klas.
- ⇒ Geef mentoren een rol in de voorbereiding van de workshop. Ze kunnen samen met hun mentorleerlingen bespreken welke vragen spelen in hun klas of vooraf informatie opzoeken.

5. Standaardiseer de organisatie en communicatie

Met betrekking tot de ambitie van schaalvergroting is het belangrijk om de organisatie en communicatie binnen het SST meer te standaardiseren. Het project drijft nu grotendeels op de inspanningen en het enthousiasme van de programmamanager. De persoonlijke benadering van wordt door studenten op prijs gesteld, maar voor groei van het project is meer structuur en efficiëntie nodig.

- ⇒ Plan de workshops zoveel mogelijk aan het begin van het schooljaar al in. Studenten weten hierdoor beter welke workshop plaats gaan vinden. En ook mentoren en leerlingen kunnen dan op tijd gebriefd worden.
- ⇒ Standaardiseer de briefing voor scholen en mentoren en maak deze inzichtelijk voor studenten. Ze kunnen hierin snel zien wie de mentor is en wat die weet.
- ⇒ Werk met een planningstool of centrale agenda. Zo kunnen studenten goed zien welke workshops nog komen en wanneer ze staan ingepland.
- ⇒ Plan door het jaar heen een aantal momenten met het studententeam in om samen de workshops te evalueren: wat gaat goed en wat kan beter? Dit soort gesprekken vindt nu meer terloops 1-op-1 plaats. Goed om iedereen hiervoor de ruimte te geven.

Bijlage 1.

